

МБДОУ «ЦРР-детский сад «Тускул» с.Крест-Кытыл МО «Намский улус» РС(Я)

Коррекционной дьарык техкэртэти (ЗПР, РАС-нозологиялаах оболорго аналлаах)

Бытааччылар: тьютор: Осипова А.В.
Логопед-учуутал: Шадрина А.П.

Кириэс-Кытыл, 2024с.

Темата: «Кыһынны ойуурга айанныбын»

Дьарык көрүнэ: коррекционнойнай

Үөрэтэр уобаластары кытта алтыһы: «Алтыһы», «Билии-көрүү өтгүнэн сайдыы», «Тылы сайыннарыы», «Музыкальнай дьобурдарын сайыннарыы».

Оҕолор саастара: 4-7 саастаах оҕолорго.

Сыала: Доруобуйаларыгар хааччахтаах оҕолор бииргэ алтаһан дьарыктаналларын ситиһии.

Соруктара:

Коррекционной-үөрэтэр:

- ырыакомотунэн тыллары сопокосанардыы
- оонньуу быраабылатын тутуһан оонньуургасалгыы үөрэтии.

Коррекционной-сайыннарар:

- тылы болдойонистэр, ырыа музыка тынойдонистэр, ойуулаан көрөр, толкуйдуур дьобурдарын сайыннарыы;
- оҕотылын, уоһун, тына рорганнарын, тарбаҕын былчыннарын салгыы сайыннарыы.

Иитэр:

- оҕобэйэтигэр, кыаҕыгар эрэллээх, актыбынай, самостоятельной, инициативнай буоларыгар көбүлээһин;
- бэйэикки ардыларыгар болҕомтолоох сыһыанна иитии.

Туттуллар материаллар: Музыкалар, кумах уоттаах, прожектор, горох тыа кыылардаах, ойуур кыыллара, харандаас, салфетка, фартук, хаар кыырпахтара, хаар иһиттээх, түү мээчиктэр, баҕа тыл эрчиллиитин сайыннарар оонньуур, хаар киһи, мас харыйалар, массажнай ковриктар, солко танас кырдаһыннара, бэргэһэлэр.

Бэлэмнэнии үлэтэ: туттуллар материаллары бэлэмнээһин.

Саҥа тыл: Күмүрүө хаар.

Программнай хааччылы:

- Илларионова В.С. Тыл сайдытыгар уопсай хаалыылаах оҕону иитии уонна көннөрөн үөрэтии программата (Воспитание и логопедическая работа с детьми с общим недоразвитием речи).- Якутск, 1995.
- Романова Ф.Е., Ширяева Л.И. Дорҕоонордуу оонньуулар: оскуола баҕа кириэни эһэ бисаастаах оҕолорго. – Дьокуусай: Бичик, 2010.
- Каратаев И.И. Оҕонучуолкайдык санарга үөрэтии уонна грамота баҕа үөрэнэргэ бэлэмнээһин.- Дьокуускай: Бичик, 1993.

Дьарык хаамыта (20 мүн.):

1. Кириитэ (1 мүн.)
2. Сүрүн чааһа (17 мүн.)
3. Түмүктүүр чааһа (2 мүн.)

Иитээччи дьайымала	Оболордъайымаллара
1. Кириитэ (1 мүн.)	
<p><u>1.(оболормузыканын хааманкиирэ, төгүрүччү тураллар).</u></p> <p>Тьютор: Үтүө күнүнэн биһиги атахчааммыт, Үтүө күнүнэн биһиги илиичээммит. Үтүө күнүнэн биһиги идэсчээммит Үтүө күнүнэн биһиги уосчааннарбыт Үтүө күнүнэн биһиги муннучааммыт. Үтүө күнүнэн биһиги харахчааммыт, Үтүө күнүнэн биһиги кулгаахчааммыт. Үтүө күнүнэн биһиги доҕотторбут</p> <p>-Бүгүн биһиги тыаба барыахпыт.(Тыал, чысхаан музыка тыаһа иһиллэр). болҕойон истин эрэтуохтыаһырын? -Тыал, дьылханныккэмээбитий? -Тыаба олаатахыдабуолуой? -Ханныккыылларбаалларыкыһынтыаба? Кыһын таһырдыа хайдаҕый?</p>	<p>Үтүө күнүнэн!</p> <p>Тыал Кыһын Тымныы</p> <p>Бөрө, эһэ,куобах Кыһыны сэхэргэһии.</p>
2. Сүрүнчааһа (10 мүн.)	
<p>Тьютор:(Эмискэччи хаар киһи кэлэр). Хаар киһи: Үтүө күнүнэн оҕолоор! Эһиги миигин билэбит? -Мин эһиэхэ көрдөһүүлээх тийиэн кэлиим, миигин кытта оонньооххут дуо?наһаа соҕотохсуйдум. Тьютор: Хаар киһи биһигини кытта тэнгэ таабырынна таайыс, биһигини кытта тэнгэ сырыт. Оҕолоор, болҕойон истин, таабырынтаайтарыам: -От мас аһылыктаах ойуокалаан оҕонньор баар үһү, таайын. Тьютор:Саамай сөп.Билигин биһиги музыкальнай инструменнарга оонньоон көрдөрүөхпүт. (музыка тыаһыыр,музыкальнай инструменна оонньоур курдук тарбахтарың хамсаталлар 2 мелодия) (Аптаах мөһөөччүктэн тутан-хабан ойуур кыылларың булан таһаараллар).</p>	<p>Хаар киһигин. Куобах.</p> <p><i>Имитация :</i> -скрипкаба оонньоуллар Гормошкаба оонньоуллар Дудочкаба оонньоуллар</p>

<p>Мин оонньуубун кырымпажа “ти-ли-ли,ти-ли-ли” Куобахчааннар үнкүлүүлэр ти-ли-ли. да ти-ли-ли” Мин оонньуубун хормуоскажа Ры-Ры-Ры,ры-ры-ры Куобахчааннар үнкүлүүлэр Ры-ры-ры, да ры-ры-ры Мин оонньуубун Дудочкажа ду-ду-ду,ду-ду-ду Куобахчааннар үнкүлүүлэр ду-ду-ду- да,ду-ду-ду Мин оонньуубун Барабанга бум-бум-бум,тра-та-та Логопед-учуутал:Тыынарга эрчиллии (1мүн.) Сыала: сөпкөтыынаргаүөрэтии. <i>Логопед-учуутал:оболор,бары хаар кырыпахтарын ылабыт, муннубутунан салгыны ылабыт уонна уоспутун чорботон баран салгыммытын таһаарабыт.Хаарбытын маннай аргыый үрэбит, онтон күүскэ.</i> Манган хаар Манган хаар Тула үттүм Манган хаар.</p>	<p><i>Барабанна оонньуулар</i></p> <p>Хаары үрэллэр.</p>
<p>Артикуляционной гимнастика (1мүн.) Сыала: тыл, уосбылчыннарынсайыннарыы. Логопед-учуутал:Билигин уос уонна тыл былчыннарын сайыннарага эрчиллиилэри оноруохпут. <i>(Артикуляционной гимнастика эрчиллиитин баҕаны кытта тэнгэ онгороллор)</i> 1.“Мичээр”-уоспут мичээрдиир. Хачыал - аях аһыллар, тыл хачыал курдук үөһээ тиистэри,онтон аллараа тиистэри таарыйар. 2.Тэллэй - аях аһаҕас, уос мичээрдиир, кэтит тыл таналайга сыстар. 3.Маляр - тыл төбөтө таналайы кырааскалыыр курдук тоттору-таары сотор. 4.Ат - тыл төбөтүнэн таналайы таарыйа-таарыйа таллырҕатабыт. 5.Барабан - уос мичээрдиир, аях аһыллар, «д-д-д-д-д» диэн түргэнник сангарыллар. Логопед-учуутал: маладьыастар, бары сөпкө онордугут.</p>	<p><i>6 төгул онгороллор.</i></p> <p><i>6-8 төгулонгороллор.</i></p> <p><i>6-8 төгулонгороллор.</i></p> <p><i>6-8 төгулонгороллор.</i></p> <p><i>«д-д-д-д-д» диэнтүргэнниксангараллар.</i></p>
<p>[X] дорҕоону чуолкайдык сангардыы (2 мүн.) Сыала: дорҕоону чуолкайдык сангарда үөрэтии, Логопед-учуутал: Биһиги бүгүн ытыспытыгар (баата хаары үрдэри)хаар ылан үрдүбүт,чэ эрэ оҕолоор, [X] дорҕоону сангаран иһитиннэриэҕин, мин кэннибиттэн</p>	<p><i>Хаары үрэллэр</i></p>

<p>хатылаан. 1.Көнө уонна төттөрү сүһүөххэ этиттэриин: ха-хы-хо-ху Ах-ох-ых-ух Их-эх-ух-0х 2.Дорҕоону сүһүөххэ уонна этиигэ сангардыы:</p> <p>Ха-ха-ха-халын хаар Хэ-хэ-хэ-эриэхэ миэхэ эйиэхэ Ох-ох-ох-соболоох хобордоох 0х-ох-ох-өйдөөх төбөлөөх Уох-уох-уох-уһун суһуохтаах Уох-уох-уох-элбэхтэкулуох Хаар хаар хачыргыыр халлааным халынна, Тап-тап табыян табакаам айаннаа.</p>	<p>Хатылыыллар.</p>
<p>-Тьютор: Оҕолоор, билигин биһиги тыаҕа барыахпыт. Таһырдыа наһаа тымныы буолбут. Хайдах таннан барабыт? -Тугу-тугу кэтэбит? -Тыаҕа хайыһарынан барабыт. Ойуурдар быыстарынан, күмүрүө хаарынан барабыт. Күмүрүө диэн санардыбыт эрэ, ол аата бөллөркөй, көпсөркөй хаарынан барабыт. -Тийиэн кэллибит. Аны бу хаардары иһиккэ хомуйуоххайын эрэ.</p>	<p>Халыннык таннабыт, оҕолор эппиэттэрэ. <i>(Имитациялаан танналлар, харахтарын туман курдук буоллун диэн, тангас лоскуйдарын, бэргэһэ кэтэрдэбит).</i> <i>(Хаардары хомуйаллар).</i></p>
<p>Тарбах эрчиллитэ (1 мүн.)</p>	
<p>Логопед-учуутал: -Оҕолоор, билигин биһиги уруһуйдуохпут, ол иннинэ тарбахпытын эрчийиэх. «Түү мээчик» Мээчик-мээчик Төкүнүк мээчик Төкүнүйэр, бөккүнүйэр Илибитин эрчийэр.</p>	
<p>Сүрүн чааһын салгыыта-2 мүн.</p>	
<p>-Биһиги билигин кумахха уруһуйдуохпут иннинэ сэрэхтээх буолууну хатыылыах эрэ. Кумаҕынан ыскайдааппыт, сирэйбитин тышпаппыт харахпытыгар кумах киирэн сөп. Айахпытыгар уклаппыт.</p>	<p>2 оҕо уруһуйдуур 1 оҕо ойуур кыылларын горох иһиттэн көрдүүр.</p>

<p>-Тугу уруһуйдуоххутун баҕарабыт? Хаар киһибитин үөрдэ киниэхэ уруһуйдаан көрдөрүөх эрэ. Хаар киһи: Олус да үчүгэйдик уруһуйдуур эбиккит, маладьыастар. (уота умайан кэлэр).</p>	
<p>Физминутка (1 мүн.)</p>	
<p>Үнкүү: «Буги-вуги» <i>Сыала: музыканы өйдөөн истэн, сөпкө хамсаналларын, бэйэ икки ардыларыгар болҕомтолоох сыһыанна иитии.</i> Руку правую вперед А потом ее назад А потом опять вперед И немножко потрясем Мы танцуем буги-вуги Поворачиваем круги И лоджкой хлопаем вот так Виги-буги2 окей</p>	
<p>1. Түмүк (1 мүн.)</p>	
<p>Зал ортотугарсиэттиһэнтурабыт. Тьютор: оҕолоор, бүгүн биһиги ханна кдыл кэмигэрыалдыттаатыбыт? - тугу гынныбыт? - ордукутугу гыммыккытын сөбүлээтигит? - Маладьыастар! (<i>ким хайда хкыттыбытын, туох ситиһилэммитин кылгастык бэлиэтээнэтэбин</i>). - Хаар киһи: Мин олус үөрдүм, эһигини кытта сылдьан сэргэхсийдим. - <i>көрсүөххэ дылы!</i></p>	<p>Оҕолор эппиэттэрэ. Көрсүөххэ диэри!</p>